

Aristotle
và
Dante
khám phá
Đi mật
của
Vũ trụ

BENJAMIN ALIRE SÁENZ

Jack Frogg dịch

TIỂU THUYẾT

Dành cho tuổi trưởng thành

 WingsBooks
NHÀ XUẤT BẢN KIM ĐỒNG

*Dành tặng những chàng trai từng phải
học cách sống theo nhiều điều luật.*

Lời nhắn cho quý độc giả

Đây là một tác phẩm hư cấu có yếu tố lịch sử, với bối cảnh cuối những năm 1980 tại thành phố El Paso, tiểu bang Texas, nơi có biên giới giữa Hoa Kỳ và Mexico. Những suy nghĩ, cuộc hội thoại, và hành vi của các nhân vật phản ánh quãng thời gian họ sinh sống và thế giới bao quanh họ.

Quý độc giả thân mến, tôi cầu chúc rằng các bạn được sống trong một thời đại bao dung cũng như khai phóng hơn so với Ari và Dante.

– Benjamin Alire Sáenz

TẠI SAO CHÚNG TA MỈM CƯỜI? TẠI SAO CHÚNG TA BẬT CƯỜI?
Tại sao chúng ta cảm thấy cô đơn? Tại sao chúng ta thấy buồn bã và hoang mang? Tại sao chúng ta đọc thơ? Tại sao chúng ta khóc khi xem tranh? Tại sao con tim ta lại rối bời trong tình yêu? Tại sao chúng ta thấy hổ thẹn? Cái thứ mang tên “khát khao” nằm tận sâu đáy lòng ấy là gì?

Vớ số luật lệ của mùa hè

Vấn đề của đời tôi là nó diễn ra theo ý người khác.

Một

MỘT ĐÊM HÈ NỌ, TÔI THIẾP ĐI, HI VỌNG RẰNG THẾ GIAN sẽ đổi thay khi mình tỉnh dậy. Sáng ra, khi tôi mở mắt, nó vẫn y như cũ. Tôi tung chăn ra và nằm đó trong lúc cái nóng tràn vào qua khung cửa để mở.

Tay tôi với tới nút bấm trên radio. Đài đang phát bài *Alone*. Khi thật, *Alone*, bài hát của một ban nhạc tên Heart. Không phải bài tôi thích. Không phải nhóm tôi mê. Không phải chủ đề tôi ưa. “Em không biết đã bao lâu...”

Tôi mười lăm tuổi.

Tôi chán chương.

Tôi khốn khổ.

Mặt trời cứ nung sắc xanh đến tan chảy khỏi bầu trời đi cho rồi. Khi ấy bầu trời cũng có thể khốn khổ như tôi.

Gã DJ làm nhảm mấy điều hiển nhiên, rõ ngứa tai kiểu như: “Hè đến rồi! Ngoài trời nóng thật sự đấy!” Và rồi anh ta cho cái giai điệu Lone Ranger cũ kĩ kia lên sóng, anh ta thích bật bài này mỗi sáng vì nghĩ rằng đó là cách thật sành điệu để đánh thức cả thế giới. “Hế-lô, Silver!” Ai thuê gã này ấy nhỉ? Tôi đến chết vì anh ta mất thôi. Tôi thầm nghĩ vậy khi khúc

William Tell Overture được phát, chúng tôi cần phải tưởng tượng ra cảnh hiệp sĩ Lone Ranger và Tonto phi ngựa qua sa mạc khi nghe cái này cơ đấy. Có khi ai đó nên nói với gã kia rằng cả lũ chúng tôi không còn là những đứa trẻ mười tuổi nữa rồi. “Hế-lô, Silver!” Khi thật. Giọng gã DJ lại tái xuất: “Dậy thôi nào, El Paso! Hôm nay là thứ Hai, ngày mười lăm tháng Sáu, năm 1987! 1987 đấy! Tin được không? Và xin dành tặng lời *Chúc mừng sinh nhật* to bự tới Waylon Jennings, người sẽ bước sang tuổi năm mươi hôm nay!” Waylon Jennings⁽¹⁾ á? Đây là kênh nhạc rock mà, chết tiệt! Nhưng rồi gã DJ đề cập một điều ám chỉ rằng để chừng anh ta có não cũng nên. Anh ta kể chuyện Waylon Jennings đã sống sót khỏi vụ rơi máy bay năm 1959 khiến Buddy Holly và Ritchie Valens thiệt mạng.⁽²⁾ Nói tới đó, gã DJ bật bản phối lại bài *La Bamba*⁽³⁾ của nhóm Los Lobos.

La Bamba. Bài này thì tôi chịu được.

Bàn chân trần của tôi đánh nhịp lên sàn gỗ. Trong lúc gật gù theo điệu nhạc, tôi tự hỏi suy nghĩ nào đã lướt qua trong đầu Ritchie Valens trước khi máy bay đâm sầm xuống mặt đất nghiệt ngã nhỉ? *Này, anh bạn! Âm nhạc về trời rồi.*

Âm nhạc về trời sớm đến vậy. Âm nhạc về trời khi chỉ vừa mới cất lên. Đó là một chuyện đau lòng vô cùng.

(1) Waylon Jennings (1937 - 2002): Ca sĩ, nhạc sĩ của dòng nhạc đồng quê Mỹ.

(2) Ngày 3/2/1959, hai nghệ sĩ tiên phong của dòng nhạc rock & roll là Buddy Holly (1936 - 1959) và Ritchie Valens (1941 - 1959) đã thiệt mạng trong vụ rơi máy bay tại bang Iowa (Hoa Kỳ). Sự kiện này sau đó được biết tới với cái tên “Ngày âm nhạc về trời”. Waylon Jennings (khi ấy là thành viên trong ban nhạc của Buddy Holly) lẽ ra cũng sẽ bay cùng chuyến này, nhưng đã nhường ghế cho người khác, và nhờ thế tránh được vụ tai nạn.

(3) Một trong số những bài hát nổi tiếng nhất của Ritchie Valens, có nguồn gốc từ một bài dân ca Mexico. Bản phối lại do nhóm Los Lobos thể hiện là ca khúc chủ đề của bộ phim tiểu sử cùng tên về Ritchie Valens, được công chiếu năm 1987.

Hai

TÔI ĐI VÀO BẾP. MẸ TÔI ĐANG CHUẨN BỊ BỮA TRƯA CHO buổi họp mặt chị em bạn dì ở nhà thờ Công giáo. Tôi tự rót cho mình cốc nước cam.

Mẹ mỉm cười với tôi. “Con không chúc mẹ buổi sáng tốt lành à?”

“Con đang định chúc đây,” tôi nói.

“Chà, ít ra con đã lết khỏi giường rồi.”

“Con đã phải cân nhắc rất lâu đấy.”

“Lũ con trai có vấn đề gì với giấc ngủ thế nhỉ?”

“Bọn con ngủ giỏi đó mà.” Lời này khiến mẹ bật cười. “Cơ mà, con có ngủ đâu. Con nghe *La Bamba* đấy.”

“Ritchie Valens à,” giọng mẹ gần như lời thì thầm. “Đau lòng thật đấy.”

“Cũng như Patsy Cline⁽¹⁾ của mẹ vậy.”

Mẹ gật đầu. Đôi khi tôi bắt gặp mẹ hát bài *Crazy* kia, tôi sẽ mỉm cười. Và mẹ cũng mỉm cười lại. Như thể chúng tôi có

(1) Patsy Cline (1932 - 1963): Ca sĩ, nhạc sĩ người Mỹ, được coi là một trong số các giọng ca có sức ảnh hưởng nhất của thế kỉ 20. Cô qua đời trong vụ tai nạn rơi máy bay vào ngày 5/3/1963.

chung một bí mật vậy. Mẹ tôi có chất giọng rất hay. “Rơi máy bay mà,” mẹ thì thầm. Tôi nghĩ bà đang tự nhủ hơn là nói với tôi.

“Có thể Ritchie Valens chết trẻ thật – nhưng anh ấy đã thành danh. Ý con là, *anh ấy thật sự đã thành danh rồi*. Con thì sao? Con đã làm được gì chứ?”

“Con còn thời gian mà,” mẹ tôi đáp. “Còn nhiều thời gian lắm.” Luôn luôn là một người lạc quan.

“Chà, đầu tiên ta phải thành nhân đã,” tôi nói.

Mẹ nhìn tôi với vẻ kì quặc.

“Con mười lăm tuổi rồi còn gì.”

“Mẹ biết con mấy tuổi mà.”

“Lũ mười lăm tuổi chưa được tính là con người đâu.”

Mẹ tôi bật cười. Bà là giáo viên cấp ba. Tôi biết bà đồng tình phân nửa với mình.

“Thế buổi họp này là về chuyện gì vậy?”

“Bọn mẹ sẽ sắp xếp lại ngân hàng lương thực⁽¹⁾.”

“Ngân hàng lương thực?”

“Ai cũng phải ăn mà.”

Mẹ tôi có lòng trắc ẩn với người nghèo. Bà từng ở trong cảnh ấy. Bà biết nhiều điều về cái đói mà tôi sẽ không bao giờ được hay.

“Vâng. Con cũng nghĩ vậy.”

“Có khi con giúp được đấy?”

“Vâng.” Tôi không thích bị bắt đi tình nguyện. Vấn đề của đời tôi là nó diễn ra theo ý người khác.

“Hôm nay con sẽ làm gì?” Lời này nghe như đang thách thức.

(1) Những tổ chức hoạt động phi lợi nhuận khắp nơi trên thế giới nhằm cung cấp thực phẩm miễn phí cho người có hoàn cảnh khó khăn, đồng thời hành động để chống lãng phí lương thực.

“Con sẽ gia nhập băng đảng.”

“Đùa thế không vui đâu nhé.”

“Con là người Mexico mà. Không phải chúng ta luôn làm thế à?”

“*Không hề* vui đâu nhé.”

“Không hề vui ạ,” tôi nói. Được rồi, không vui thì không vui.

Tôi có kích thích muốn bỏ nhà ra đi ghê gớm. Tuy rằng tôi chẳng có chỗ nào để đi.

Khi mẹ mời hội chị em bạn dì nhà thờ tới chơi, tôi thấy mình như đang chết ngạt vậy. Không phải vì bạn của mẹ đều ngoài ngũ tuần – không phải vì lẽ đó. Thậm chí cũng không phải vì mấy lời ca thán rằng tôi đang trở thành đàn ông ngay trước mắt bọn họ. Ý tôi là, mấy lời huyền thiên tôi nghe là biết liền. Xét trên diện huyền thiên mà nói, những lời này thuộc dạng tử tế, vô hại, âu yếm. Tôi có thể chịu được việc họ nắm vai mình và bảo: “Cho cô ngắm cái nào. *Dejame ver. Ay que muchacho tan guapo. Te pareces a tu papa.*”⁽¹⁾ Tuy là cũng chẳng có gì khác cho họ nhìn. Chỉ có tôi thôi. Và ừ, ừ đấy, trông tôi giống ba. Tôi thấy việc ấy chẳng lớn lao gì cho cam.

Nhưng điều thật sự khiến tôi khó chịu muốn chết là mẹ có nhiều bạn hơn tôi. Thế có buồn không cơ chứ?

Tôi quyết định đi bơi ngoài bể Memorial Park. Đó là một ý tưởng vật vãnh. Nhưng ít ra ý tưởng đó là của tôi.

Khi tôi dợm bước ra khỏi cửa, mẹ lấy cái khăn tắm cũ tôi vắt trên vai và đổi sang một cái mới hơn. Trong thế giới của mẹ tôi có vài luật lệ nhất định về khăn tắm mà tôi thật sự không hiểu được. Nhưng những luật lệ này không chỉ dừng ở khăn tắm.

Mẹ nhìn xuống áo phông của tôi.

(1) (Tiếng Tây Ban Nha) Để cô ngắm cái nào. Ôi chà thằng bé đẹp trai ghê. Cháu giống cha đấy.

Tôi chỉ cần nhìn là nhận ra ngay cái ánh mắt chê bai. Trước khi bị bắt thay áo, tôi nhìn mẹ bằng một trong mấy ánh mắt của riêng mình. “Đây là cái áo ưa thích của con,” tôi nói.

“Không phải hôm qua con cũng mặc áo này à?”

“Vâng,” tôi trả lời. “Đây là Carlos Santana⁽¹⁾.”

“Mẹ biết đấy là ai.”

“Ba tặng áo này cho con nhân dịp sinh nhật.”

“Theo mẹ nhớ thì trông con đâu có sung sướng đến vậy khi mở quà của ba nhỉ?”

“Con mong chờ thứ khác.”

“Thứ khác ư?”

“Con không biết. Thứ gì đó khác. Tặng con áo phong vào sinh nhật ư?” Tôi nhìn mẹ. “Con nghĩ con thật sự không hiểu ba đâu.”

“Ba con không phức tạp đến vậy đâu, Ari à.”

“Ba chẳng nói năng gì.”

“Đôi lúc khi người ta lên tiếng, không phải lúc nào họ cũng nói thật.”

“Chắc thế,” tôi nói. “Dù sao thì giờ con cũng rất thích cái áo này.”

“Mẹ thấy rồi,” bà mỉm cười.

Tôi cũng đang mỉm cười. “Ba mua nó tại buổi hoà nhạc đầu tiên ba tham dự.”

“Mẹ ở đó mà. Mẹ nhớ chứ. Cái áo này vừa cũ vừa tã.”

“Con đa cảm mà.”

“Là rõ.”

“Mẹ ơi, đang hè mà.”

“Ừ. Đang là mùa hè.”

“Luật khác mà,” tôi nói.

“Luật khác,” mẹ lặp lại.

Tôi thích mê những luật lệ khác trong hè. Mẹ tôi thì cam chịu.

Bà vươn tới, lùa ngón tay qua tóc tôi. “Hứa với mẹ là mai con không mặc áo này nữa nhé.”

“Được thôi. Con hứa. Nhưng chỉ khi mẹ hứa là sẽ không bỏ nó vào máy sấy.”

“Có khi mẹ sẽ để con tự giặt nó.” Bà mỉm cười với tôi. “Đừng chết đuối nhé.”

Tôi mỉm cười. “Nếu con chết đuối, đừng đem chó của con đi cho nhé.”

Chuyện con chó là đùa thôi. Nhà tôi làm gì có chó.

Mẹ tôi ấy à, bà có khiếu hài hước của tôi. Và tôi có khiếu hài hước của bà. Chúng tôi thân thiết vì lẽ đó. Tuy rằng mẹ vẫn có phần bí ẩn. Nhưng có chuyện này tôi *hoàn toàn hiểu rõ* – tôi hiểu tại sao ba phải lòng với mẹ. Còn tại sao mẹ phải lòng ba lại là chuyện tôi vẫn chưa thấu được. Có lần, hồi tôi sáu, bảy tuổi, tôi giận ba vô cùng vì tôi muốn ba chơi với mình mà trông ông như đang thả hồn trên mây. Cứ như thế tôi còn không tồn tại ở đó vậy. Với tất cả lòng phẫn nộ con trẻ, tôi mới hỏi mẹ: “Sao mẹ lại có thể lấy người như thế chứ?”

Mẹ mỉm cười và vuốt tóc tôi. Đó luôn là thói quen của bà. Mẹ nhìn thẳng vào mắt tôi và bình thản đáp: “Ba con đẹp lắm.” Mẹ còn chẳng ngập ngừng chút nào.

Tôi thật sự rất muốn hỏi mẹ rằng chuyện gì đã xảy ra với tất cả những điều đẹp đẽ ấy.

(1) Carlos Santana (sinh năm 1947): Nghệ sĩ guitar người Mỹ gốc Mexico.

Ba

KHI TÔI BƯỚC RA NGOÀI CÁI NÓNG, NGAY CẢ ĐÁM thần lẫn cũng không dám lộ mặt. Ngay cả lũ chim cũng nằm im. Những mảng vá hắc ín ở vết nứt trên đường đang tan chảy. Màu thiên thanh trên trời nhợt nhạt, và tôi nhận ra có lẽ mọi người trốn khỏi thành phố cùng cái nóng này rồi. Hoặc có lẽ mọi người đã chết như trong mấy phim khoa học viễn tưởng kia, còn tôi là cậu trai cuối cùng còn sống trên Trái Đất. Nhưng ngay khi suy nghĩ ấy lướt qua đầu tôi, một đám con trai sống trong khu phố đạp xe ngang qua, và khiến tôi ước gì mình *thật sự* là cậu trai cuối cùng trên Trái Đất này. Chúng cười cợt, rong chơi và trông như đang vui vẻ một hồi. Một trong mấy thằng đó hô lên với tôi: “Này, Mendoza! Đang đi chơi với đám bạn của mày hả?”

Tôi vẫy tay, giả vờ là một anh bạn vui tính, *ha ha ha*. Rồi tôi giơ ngón giữa với chúng.

Một tên trong đám đó dừng lại, quay đầu và bắt đầu lượn vòng quanh tôi trên xe đạp. “Mày thử làm lại xem?” Nó dọa.

Tôi lại giơ ngón giữa với nó.

Nó dừng xe ngay trước mặt tôi và cố lườm tôi.

Chẳng ích gì. Tôi biết nó là ai mà. Thằng anh Javier của nó từng có lần thử chọc vào tôi. Tôi đã đâm thẳng đó. Thù nhau đến chết luôn. Tôi chẳng hối hận đâu. Ờ, chà, tôi nóng tính đấy. Tôi thừa nhận điều đó.

Nó giở giọng ác ôn ra. Làm như cái giọng đó dọa được tôi ấy. “Đừng có kiếm chuyện với tao, Mendoza.”

Tôi lại giơ ngón giữa và chìa vào mặt nó như thể ngón tay là nòng súng. Nó chỉ đạp xe bỏ đi. Có rất nhiều thứ tôi sợ – nhưng không phải là mấy thằng như nó.

Đa số lũ con trai không dám kiếm chuyện với tôi. Thậm chí mấy đứa lượn quanh theo bầy cũng không. Cả lũ chúng nó lại đạp xe qua chỗ tôi lần nữa, hò hét này nọ. Chúng đều cỡ mười ba, mười bốn tuổi, trêu chọc người như tôi chỉ là một trò chơi đối với chúng. Khi giọng chúng xa dần, tôi bắt đầu thấy thương thay cho cái thân mình.

Thương hại bản thân là cả một nghệ thuật. Tôi nghĩ một phần trong tôi thích làm vậy. Có lẽ điều này liên quan tới thứ tự ra đời của tôi. Bạn biết không, tôi nghĩ chuyện ấy là một phần lí do đấy. Tôi không thích việc mình là đứa con một “hờ”. Tôi không biết nghĩ về bản thân theo cách nào khác. Tôi là con một mà không thật sự là con một. Chán thật đấy.

Hai chị gái sinh đôi hơn tôi mười hai tuổi lận. Mười hai tuổi là cả một đời người rồi. Tôi thế là vậy đấy. Và họ luôn khiến tôi cảm thấy mình như trẻ con, đồ chơi, một cái dự án, hay con thú cưng nào đấy. Tôi thích chó lắm, nhưng đôi khi tôi có cảm giác bản thân chỉ là đứa mascot gia đình không hơn. Mà trong tiếng Tây Ban Nha thì từ để chỉ thú cưng gia đình cũng na ná vậy. *Mascoto*. Mascot. Tuyệt chưa. Ari, chú mascot của cả nhà.

Anh trai thì hơn tôi mười một tuổi. Mà anh ấy còn xa vời với tôi hơn cả hai chị. Tôi còn không thể nhắc tới tên anh. Ai lại muốn nói về mấy người anh đang ngồi tù kia chứ? Chắc chắn

không phải là ba mẹ tôi rồi. Các chị tôi cũng không. Có lẽ toàn bộ sự im lặng về anh trai đã ảnh hưởng tới tôi. Tôi nghĩ là có đấy. Không nói chuyện có thể khiến một cậu chàng trở nên khá cô đơn chứ.

Khi hai chị và anh ra đời, ba mẹ tôi còn trẻ và khốn khó. “Khốn khó” là từ yêu thích của ba mẹ tôi. Hồi lâu sau khi sinh ba đứa và cố gắng học xong đại học, ba tôi gia nhập hải quân. Rồi ông ra chiến trường.

Chiến tranh đã thay đổi ông.

Tôi ra đời khi ông về nhà.

Đôi khi tôi nghĩ ba có rất nhiều vết sẹo. Ở trong tim. Trong đầu. Ở khắp mọi nơi. Chẳng dễ dàng gì khi làm con trai của một người đàn ông từng ra trận. Hồi tám tuổi, tôi nghe lỏm mẹ nói chuyện với bác Ophelia qua điện thoại: “Em nghĩ với anh ấy, cuộc chiến sẽ không bao giờ chấm dứt.” Sau đó tôi hỏi bác liệu điều đó có đúng không. Bác bảo: “Phải. Đúng đấy.”

“Nhưng tại sao cuộc chiến ấy không để cho ba cháu yên?”

“Vì ba cháu có lương tâm.”

“Điều gì đã xảy ra với ba trong chiến tranh?”

“Chẳng ai biết cả.”

“Tại sao ba không kể?”

“Vì cậu ấy không thể.”

Thì ra đời là thế đó. Hồi tám tuổi, tôi không biết gì về chiến tranh. Tôi còn không biết lương tâm là gì. Tất cả những gì tôi biết là đôi khi ba tôi buồn bã. Tôi ghét việc ông buồn. Như vậy khiến tôi buồn theo. Tôi không thích cảm thấy buồn rầu.

Thế nên tôi là con trai của một người đàn ông có cả cuộc chiến tranh tại Việt Nam sống sờ sờ trong mình. Ờ, tôi có đủ loại lí do bị thương để thấy thương thân. Mười lăm tuổi thì có ích gì chứ. Đôi khi tôi nghĩ tuổi mười lăm là bị kịch khốn cùng nhất trong mọi bị kịch.

Bốn

KHI ĐẾN BỂ BƠI, TÔI PHẢI ĐI TẮM. ĐÓ LÀ MỘT TRONG những điều luật kia. Ờ, luật ấy. Tôi ghét tắm chung với một lũ con trai khác. Không biết sao nữa, chỉ là tôi không thích thôi. Bạn biết đấy, có vài đứa thích nói nhiều, như thể ở trong phòng tắm với một lũ con trai và nói về giáo viên mình ghét, bộ phim gần nhất mình xem, hay cô nàng mình muốn cùng làm này làm kia là chuyện bình thường. Đấy không phải tôi nhé, tôi chẳng có gì để nói cả. Lũ con trai trong phòng tắm ấy à, không phải gu của tôi.

Tôi đi ra bể bơi và ngồi ở chỗ nông, thả chân xuống nước.

Bạn làm gì ở bể bơi khi không biết bơi? Học bơi. Tôi nghĩ đó là câu trả lời. Tôi đã rèn được cho cơ thể mình nổi trên mặt nước. Kiểu gì tôi cũng sẽ vô tình ngộ ra định luật vật lí căn bản nào đó thôi. Và cái hay nhất trong toàn bộ việc này là tôi tự mình khám phá ra điều ấy.

Tự mình. Tôi mê mẩn cụm từ này. Tôi không giỏi nhờ người khác giúp đỡ cho lắm, đó là thói quen xấu tôi thừa hưởng từ ba. Mà dù sao thì mấy gã dạy bơi tự xưng là cứu hộ đều rởm đời hết. Chúng chẳng hứng thú mấy với việc dạy một thằng nhóc

mười lăm tuổi gây gò cách bơi đầu. Chúng khá hứng thú với những cô bé bỗng nhiên có ngực kìa. Chúng bị ám ảnh với ngực. Sự thật là vậy đấy. Tôi có lần nghe thấy một gã cứu hộ nói chuyện với tên khác trong khi hắn lẽ ra phải trông chừng một nhóm trẻ con: “Con gái như thân cây sum suê lá vậy. Ta chỉ muốn leo lên và vặt hết lá đi.”

Thằng kia bật cười. “Ông khốn nạn thật đấy.”

“Không, tôi là thi sĩ chứ. Thi sĩ chuyên viết về thân xác.”

Và rồi chúng phá lên cười.

Ồ, chuẩn, cả hai thằng đó đều là Walt Whitman⁽¹⁾ chớm nở. Thấy chưa, vấn đề với đám con trai là tôi thật sự không muốn ở chung với chúng. Ý tôi là, con trai thật sự khiến tôi khó chịu. Tôi không biết tại sao, cụ thể thì không. Chỉ là, không biết nữa, tôi không hợp mà thôi. Tôi nghĩ việc mình là con trai khiến tôi xấu hổ muốn chết. Và tôi thật sự thấy trâm cảm khi có khả năng rõ rệt là tôi sẽ lớn lên và trở thành một trong mấy thằng khốn kia. *Con gái như thân cây?* Ồ, còn thằng đó thông minh bằng khúc gỗ mục bị mối đục. Mẹ tôi hẳn sẽ nói rằng đấy chỉ là một giai đoạn trong đời chúng thôi. Chẳng mấy chốc chúng sẽ biết suy nghĩ trở lại ấy mà. Hẳn là vậy rồi.

Có lẽ cuộc đời quả thật là một chuỗi những giai đoạn – hết đoạn này tới đoạn khác rồi lại đoạn khác nữa. Có lẽ, vài năm sau, tôi sẽ trải qua cùng một giai đoạn với lũ cứu hộ mười tám tuổi. Tuy là tôi không thật sự tin vào giả thuyết giai đoạn của mẹ. Điều ấy chẳng giống lí giải – mà như cái cớ hơn. Tôi không nghĩ là mẹ hiểu toàn bộ cái chuyện con trai này đâu. Tôi cũng không hiểu chuyện con trai. Mà tôi là con trai đấy.

Tôi có cảm giác có gì đó không ổn với mình. Tôi nghĩ mình là một bí ẩn ngay cả đối với chính mình. Chán thật. Tôi có vấn đề thật sự.

(1) Walt Whitman (1819 - 1892): Nhà thơ, nhà văn tiểu luận và nhà báo người Mỹ. Ông được coi là một trong những nhà thơ có ảnh hưởng nhất trong lịch sử nước Mỹ.

Có điều này thì chắc chắn: Không đời nào tôi nhờ một trong mấy thằng ngu kia giúp mình tập bơi. Thà cô độc và khổ sở còn hơn. Thà chết đuối còn hơn.

Nên tôi cứ một mình một cõi và trôi nổi bồng bềnh. Tuy rằng tôi không thấy vui.

Đó là lúc tôi nghe thấy giọng cậu ấy cất lên, hơi nghèn nghẹt. “Mình có thể dạy cậu bơi đấy.”

Tôi trôi tới thành bể và đứng dậy trong nước, neho mắt dưới nắng. Cậu ấy ngồi xuống mép bể. Tôi nghi hoặc nhìn lại. Nếu một đứa con trai đề nghị dạy tôi bơi, vậy thì chắc chắn là nó chẳng có bạn bè gì. Hai đứa không bạn bè ấy à? Thế thì có vui nổi không đây?

Tôi có một điều luật là thà chán chường một mình còn hơn chán chung với người khác. Tôi hầu như sống theo luật ấy. Có lẽ đó là lí do tại sao tôi không có bạn.

Cậu ấy nhìn tôi. Chờ đợi. Và rồi lại đề nghị: “Nếu cậu muốn, mình có thể dạy cậu bơi.”

Tôi khá thích giọng cậu này. Nghe như đang bị cảm vậy, như thể cậu ấy sắp mất giọng đến nơi rồi. “Giọng ông nghe kì quá,” tôi lên tiếng.

“Dị ứng đấy.”

“Ông dị ứng cái gì?”

“Không khí.”

Lời này khiến tôi bật cười.

“Tên mình là Dante,” cậu ấy giới thiệu.

Lời này càng khiến tôi cười dữ hơn. “Xin lỗi nhé,” tôi nói.

“Không sao đâu. Người ta hay cười khi nghe tên mình lắm.”

“Không, không,” tôi thanh minh. “Nghe này, chẳng qua tên tôi là Aristotle thôi.”

Mắt cậu ấy sáng bừng. Ý tôi là, cậu bạn này sẵn sàng lắng nghe từng lời tôi nói.

“Aristotle ấy,” tôi lặp lại.

Rồi cả hai kiểu như hơi phát cuồng. Cười như điên.

“Bố mình là giáo sư Anh văn,” cậu ấy giải thích.

“Ít ra ông còn có cố. Ba tôi là người đưa thư. Aristotle là phiên bản tiếng Anh của tên ông tôi.” Tôi phát âm tên ông mình bằng ngữ điệu Mexico vô cùng trang trọng: “*Aristotiles*. Còn tên riêng thật sự của tôi là Angel.” Tôi phát âm cái tên ấy theo tiếng Tây Ban Nha: “*Angel*.”

“Tên cậu là Angel Aristotle á?”

“Ờ. Tên thật của tôi đó.”

Chúng tôi lại phá lên cười. Chúng tôi không ngừng được. Tôi tự hỏi hai đứa đang cười vì điều gì. Có phải chỉ vì cái tên? Có phải chúng tôi cười vì nhẹ nhõm? Có phải chúng tôi đang hạnh phúc? Tiếng cười lại là một trong những bí ẩn của cuộc đời.

“Mình từng nói với mọi người rằng tên mình là Dan. Ý là, cậu biết đấy, chỉ bỏ hai chữ cái đi thôi. Nhưng mình ngưng làm vậy rồi. Như thế là không trung thực. Mà dù sao thì lúc nào mình cũng bị bóc trần. Rồi mình cảm thấy như một kẻ dối trá và thẳng ngu vậy. Mình thấy thẹn với lòng vì đã thẹn với chính mình. Mình không thích cảm thấy vậy.” Cậu ấy nhún vai.

“Ai cũng gọi tôi là Ari,” tôi nói.

“Rất vui khi được gặp cậu, Ari.”

Tôi thích cái cách cậu ấy nói *Rất vui khi được gặp cậu, Ari*. Như thế cậu ấy thật lòng thấy vậy.

“Được thôi,” tôi nói. “Hãy dạy tôi bơi đi.” Tôi nghĩ mình đã nói lời ấy như thể đang ban ơn cho Dante. Hoặc cậu ấy không để ý, hoặc là chẳng để bụng.

Dante là một người thầy vô cùng chính xác. Cậu ấy là một kinh ngư thực thụ, hiểu tất tậ về cử động tay, chân và nhịp thở, hiểu cơ thể hoạt động như thế nào khi ở trong nước. Nước là thứ cậu ấy yêu thích, thứ cậu ấy kính trọng. Cậu ấy hiểu vẻ đẹp và sự nguy hiểm của nó. Cậu ấy nói về bơi lội như thể đó là một cách sống. Cậu ấy mới mười lăm tuổi. Cậu bạn này là ai nhỉ? Trông cậu ấy hơi mong manh – nhưng không phải vậy. Cậu ấy có nền nếp, rắn rỏi và đầy hiểu biết, không giả vờ ngu ngốc hay tầm thường. Cậu ấy không ngu ngốc mà cũng chẳng tầm thường.

Cậu ấy vui tính, tập trung và dữ dội. Ý tôi là, cậu bạn này có thể rất ác liệt. Và cậu ấy chẳng có ý gì xấu cả. Tôi không hiểu làm sao người ta sống giữa thế gian xấu xa này mà chẳng nhiễm chút xấu xa nào. Làm sao một người sống ở đời mà không xấu tính cho được?

Dante trở thành một bí ẩn nữa trong vũ trụ đầy rẫy bí ẩn này.

Cả mùa hè ấy, chúng tôi bơi lội, đọc truyện tranh, đọc sách và tranh luận về chúng. Dante có nguyên bộ truyện tranh *Superman* cũ của bố mình. Cậu ấy yêu chúng lắm. Dante cũng thích *Archie và Veronica* nữa. Tôi ghét cái của nợ ấy. “Nó không phải của nợ đâu nhé,” cậu ấy phản bác như vậy.

Còn tôi thì thích Batman, Spider-Man, và Incredible Hulk.

“U ám quá thể,” Dante kêu lên.

“Một đứa thích *Giữa lòng tăm tối*⁽¹⁾ của Conrad mà cũng nói vậy hả?”

“Cái đó khác. Conrad viết văn mà.”

Tôi luôn cãi rằng truyện tranh cũng là văn học. Nhưng văn học là một phạm trù vô cùng nghiêm túc với người như Dante. Tôi nhớ mình chưa từng thắng cuộc tranh luận nào với cậu ấy.

(1) *Heart of Darkness*: Truyện dài xuất bản năm 1899 của nhà văn Joseph Conrad (1857 - 1924).

Dante giỏi tranh luận hơn. Cậu ấy cũng giỏi đọc hơn. Vì Dante mà tôi đọc sách của Conrad. Khi đọc xong, tôi nói với cậu ấy rằng tôi ghét nó. “Trừ việc nó nói thật. Thế giới này là một nơi tăm tối. Về việc ấy thì Conrad nói đúng.”

“Có thể là thế giới của cậu, Ari ạ, nhưng không phải của mình.”

“Ồ, ờ,” tôi nói.

“Ồ, ờ,” cậu đáp lại.

Sự thật là, tôi đã nói dối Dante. Tôi yêu cuốn sách ấy. Tôi nghĩ đó là tác phẩm đẹp đẽ nhất mình từng đọc. Khi ba thấy tôi đang đọc gì, ông nói với tôi đó là một cuốn sách ưa thích của ông. Tôi muốn hỏi rằng ba đã đọc nó *trước* hay *sau* khi chiến đấu ở Việt Nam. Đặt câu hỏi cho ba tôi cũng chẳng ích gì. Ông chưa bao giờ trả lời.

Tôi có suy nghĩ rằng Dante đọc sách vì cậu ấy thích đọc. Về phần mình, tôi đọc vì tôi không có gì khác để làm. Dante phân tích mọi thứ. Còn tôi chỉ đọc mà thôi. Tôi có cảm giác mình phải tra cứu nhiều từ ngữ trong từ điển hơn cậu ấy.

Tôi đen tối hơn Dante. Và tôi không chỉ nói tới màu da. Cậu ấy bảo rằng tôi có nhân sinh quan đầy bi thảm. “Đó là lí do cậu thích Spider-Man.”

“Tôi chỉ giống người Mexico hơn thôi,” tôi phản biện. “Dòng máu Mexico là một dân tộc bi thảm.”

“Có lẽ vậy.”

“Ông là tay người Mĩ lạc quan.”

“Cậu đang chửi mình đấy à?”

“Có thể đấy.”

Chúng tôi bật cười. Chúng tôi luôn cười.

Dante và tôi không giống nhau. Nhưng chúng tôi quả thật có vài điểm tương đồng. Ví dụ như, không đứa nào được phép

xem TV vào ban ngày. Cha mẹ chúng tôi không thích ảnh hưởng của TV lên tâm trí con trai. Chúng tôi đều lớn lên với những lời răn dạy nghe na ná như sau: *Con là con trai đấy! Ra ngoài làm gì đi! Ngoài kia có cả một thế giới đang chờ con đấy...*

Dante và tôi là hai cậu bé cuối cùng ở Mĩ lớn lên mà không xem TV. Một ngày nọ, Dante hỏi tôi: “Cậu có nghĩ cha mẹ chúng mình nói đúng không, rằng ngoài kia có cả một thế giới đang đợi mình?”

“Tôi nghi là không,” tôi đáp.

Cậu ấy bật cười.

Rồi tôi có ý này: “Chúng mình bắt xe buýt và đi xem ngoài kia có gì đi.”

Dante mỉm cười. Cả hai đều đã yêu thích việc đi xe buýt. Đôi khi chúng tôi đi xe buýt lòng vòng cả buổi chiều. Tôi bảo Dante: “Người giàu không đi buýt đâu.”

“Thế nên chúng ta mới thích đi buýt.”

“Có lẽ vậy,” tôi nói. “Chúng mình nghèo ư?”

“Không.” Rồi cậu ấy mỉm cười. “Nếu chúng mình bỏ nhà ra đi, cả hai đều sẽ nghèo.”

Tôi nghĩ đó là một lời nói vô cùng thú vị.

“Ông có dám không?” Tôi hỏi. “Bỏ nhà ra đi ấy?”

“Không.”

“Tại sao không?”

“Cậu muốn mình kể với cậu bí mật này không?”

“Được thôi.”

“Mình phát cuồng về bố mẹ mình.”

Lời này thật sự đã khiến tôi mỉm cười. Tôi chưa từng nghe ai nói như vậy về cha mẹ họ. Ý tôi là, chẳng ai phát cuồng về cha mẹ mình cả. Ngoại trừ Dante.

Và rồi cậu ấy thì thâm vào tai tôi: “Cô gái ngồi trước mình hai ghế ấy. Mình nghĩ cô ấy đang ngoại tình.”

“Sao cậu biết vậy?” Tôi thì thâm.

“Cô ấy tháo nhẫn cưới khi lên xe buýt.”

Tôi gật đầu, mỉm cười.

Chúng tôi bịa chuyện về những hành khách khác trên xe.

Ai mà biết được, có khi họ cũng đang viết truyện về chúng tôi ấy chứ.

Tôi chưa bao giờ thật sự thân thiết với người khác. Tôi sống khá đơn độc. Tôi đã chơi bóng rổ, bóng chày và gia nhập Hội Hướng đạo Báo con, thử Hội Hướng đạo Nam sinh – nhưng tôi luôn giữ khoảng cách với những thằng con trai khác. Tôi chưa bao giờ cảm thấy mình là một phần trong thế giới của bọn họ.

Con trai ấy à, tôi quan sát chúng. Săm soi chúng.

Cuối cùng, tôi thấy phần lớn con trai quanh mình chẳng thú vị gì mấy. Thật ra, tôi thấy khá ghê tởm.

Có lẽ tôi hơi kẻ cả. Nhưng tôi không nghĩ mình hơn gì ai. Tôi chỉ không hiểu làm sao để nói chuyện với chúng, làm sao để là chính mình khi ở cạnh chúng. Ở cạnh những thằng con trai khác không khiến tôi cảm thấy thông minh hơn. Ở cạnh lũ con trai khiến tôi cảm thấy ngu ngốc và kém cỏi. Cứ như thể chúng đều góp phần trong một câu lạc bộ mà tôi không phải thành viên.

Khi đủ tuổi để tham gia hội hướng đạo sinh, tôi nói với ba rằng mình sẽ không đi đâu. Tôi không chịu nổi nữa.

“Cứ thử một năm xem,” ba tôi đề nghị vậy. Ba biết đôi khi tôi thích đánh nhau. Ông luôn răn dạy tôi về bạo lực thể xác. Ông cố giữ tôi tránh xa khỏi những băng đảng ở trường. Ông cố giữ cho tôi không trở thành người anh trai dừng bước trong tù. Vậy nên, vì anh tôi, với sự tồn tại thậm chí còn không được công nhận, tôi phải là một cậu hướng đạo sinh ngoan ngoãn.

Chán thật đấy. Tại sao tôi phải làm trai ngoan chỉ vì tôi có một người anh trai hư? Tôi ghét cái cách ba mẹ tôi tính toán về gia đình.

Tôi chiều theo ba. Tôi đợi thêm năm nữa. Tôi thử một năm. Tôi ghét hội đấy – ngoại trừ việc tôi học được cách cấp cứu CPR⁽¹⁾. Ý là, tôi không thích cái đoạn phải thổi hơi vào mồm người khác. Việc ấy làm tôi khá sợ hãi. Nhưng vì lí do nào đó toàn bộ việc cấp cứu khiến tôi mê mẩn, cái cách mà ta có thể khiến một trái tim đập trở lại. Tôi hoàn toàn không hiểu nguyên lí khoa học của nó. Nhưng sau khi tôi đạt được cái huy hiệu vải vì đã học cách hồi sinh ai đó, tôi bỏ cuộc. Tôi về nhà và đưa cái huy hiệu cho ba.

“Ba nghĩ con đang phạm sai lầm đấy.” Đó là tất cả những gì ông nói.

Con sẽ không vào tù đâu. Đó là điều tôi muốn nói. Thay vào đó, tôi chỉ lầm bầm: “Nếu ba ép con quay lại, thế là con sẽ hút cần.”

Ba nhìn tôi với ánh mắt kì quặc. “Đời con mà,” ông nói. Làm như điều đó thật sự đúng ấy. Và một điều khác về ba tôi: Ông không quở trách. Không thật sự quở trách. Việc ấy khiến tôi bức mình. Ba không phải là một người xấu tính. Ông cũng không nóng tính. Ông nói mấy lời ngắn gọn như: “Đời con mà.” “Cứ thử đi.” “Con chắc là con muốn làm vậy không?” Tại sao ba không thể đơn giản là nói chuyện thôi? Tôi phải tìm hiểu con người ông như thế nào khi ông không để tôi làm vậy? Tôi ghét chuyện ấy.

Tôi cũng hoà đồng. Tôi có bạn học. Kiểu vậy. Tôi không nổi tiếng rần rần. Làm sao như thế được? Để nổi rần rần, ta phải khiến người khác tin rằng mình vui tính và thú vị. Tôi thật sự không phải chuyên gia lừa đảo.

(1) Quy trình cấp cứu hồi sức tim phổi, kết hợp giữa ép tim trong lồng ngực và thổi ngạt.

Có vài thằng tôi hay đi chơi cùng, là anh em nhà Gomez. Nhưng chúng chuyển đi rồi. Có mấy đứa con gái nữa, Gina Navarro và Susie Byrd, những đứa lấy tra tấn tôi làm thú vui. Con gái ấy mà. Chúng cũng bí ẩn. Mọi thứ đều bí ẩn.

Tôi nghĩ mình sống cũng không tệ đến vậy. Có thể không phải ai cũng yêu tôi, nhưng tôi cũng không phải một trong mấy đứa trẻ mà ai cũng ghét.

Tôi đánh nhau giỏi. Nên người ta để tôi yên.

Tôi hầu như vô hình. Tôi nghĩ tôi thích mình như vậy.

Và rồi Dante xuất hiện.